

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Zaaknummer: 357381	Behandeld in commissies en raad	
	Datum beeldvormende commissie *	11-02-2026
	Datum oordeelvormende commissie *	18-02-2026
	Datum besluitvormende raadsvergadering	04-03-2026
	Opsteller	Y. Woudstra
	Telefoonnummer	06 25755867

*zie website voor de definitieve agenda.

Onderwerp:	Beleid mantelzorgondersteuning gemeente Harlingen 2026-2031
-------------------	---

Te besluiten om

1. Het beleidsplan mantelzorgondersteuning gemeente Harlingen 2026-2031 vast te stellen.

Inleiding

De Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) legt gemeenten de verplichting op om beleid te ontwikkelen dat mantelzorgers ondersteunt bij het uitvoeren van hun zorgtaken. Dit beleid dient niet alleen te focussen op de hulp die mantelzorgers nodig hebben, maar ook op het jaarlijks tonen van waardering voor hun inzet. Het doel is mantelzorgers in staat te stellen hun taken op een duurzame en evenwichtige manier te vervullen, zodat ze zowel zorg kunnen bieden als hun eigen leven kunnen blijven leiden.

Als gemeente is het van groot belang om mantelzorgers actief te ondersteunen. Wanneer mantelzorgers overbelast raken en uitvallen, heeft dat niet alleen grote persoonlijke gevolgen voor henzelf, maar leidt het ook tot een groter beroep op geïndiceerde zorg. Denk hierbij aan huishoudelijke ondersteuning, dagbesteding of zelfs GGZ-zorg voor de mantelzorger. Deze extra vraag legt extra druk op een zorgsysteem dat nu al kampt met personeelstekorten. Door mantelzorgers tijdig te ontlasten en te versterken, voorkomen we duurdere zorg, behouden we hun waardevolle inzet en dragen we bij aan een duurzaam en houdbaar zorglandschap.

Het vorige beleidsplan 'Ondersteuning en waardering van mantelzorgers in gemeente Harlingen' had een looptijd van 2021 tot en met 2025. Dit vernieuwde beleidsplan beslaat de periode 2026 tot en met 2031.

Verschillen ten opzichte van het vorige beleidsplan

Het vorige beleidsplan is opgesteld door het toenmalige beleidsteam Sociaal Domein Noardwest-Fryslân, een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Waadhoeke,

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Harlingen, Vlieland en Terschelling. Inmiddels beschikt de gemeente Harlingen over een eigen beleidsteam. Dit heeft het mogelijk gemaakt het mantelzorgbeleid volledig toe te spitsen op de specifieke situatie en behoeften binnen de gemeente Harlingen.

Er is bewust gekozen voor een nieuw beleidsplan dat kort, bondig en op hoofdlijnen is opgesteld. Het plan fungeert als een kader waarbinnen wordt gewerkt aan de gestelde doelstellingen. Hierdoor is het plan goed leesbaar en blijven de belangrijkste elementen uit het vorige beleidsplan behouden. Inhoudelijk zijn er dan ook geen ingrijpende wijzigingen; de doelstellingen zijn in grote lijnen gelijk gebleven.

Gedurende de looptijd van dit beleidsplan worden twee uitvoeringsplannen opgesteld (periode 2026-2028 en 2029-2031). Deze uitvoeringsplannen zijn specifiek gericht op de lokale situatie in Harlingen. Door halverwege de beleidsperiode een nieuw uitvoeringsplan op te stellen, ontstaat ruimte om bij te sturen en beter aan te sluiten op actuele ontwikkelingen, behoeften en knelpunten die zich op dat moment voordoen.

In samenwerking met ketenpartners is zorgvuldig gekeken naar wat er daadwerkelijk nodig is om mantelzorgers optimaal te ondersteunen. De uitkomsten hiervan zijn verwerkt in het uitvoeringsplan. Respijtzorg komt daarbij nadrukkelijk naar voren als een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast wordt in het uitvoeringsplan meer focus gelegd op jonge mantelzorgers, een doelgroep die in het verleden relatief onderbelicht is gebleven. Ook wordt sterker ingezet op scholing en deskundigheidsbevordering van zowel vrijwilligers als professionals. Het steunpunt mantelzorg krijgt in de komende twee jaar extra prioriteit en wordt verder doorontwikkeld, zodat de geboden ondersteuning beter aansluit bij de behoeften van inwoners.

Daarnaast worden diverse acties uit het vorige uitvoeringsplan voortgezet, waaronder het versterken van de samenwerking tussen betrokken partijen, het waarborgen van een goede en toegankelijke informatievoorziening en het waarderen van mantelzorgers, onder andere door middel van het mantelzorgcompliment.

Beoogd effect

Het doel is mantelzorgers in staat te stellen hun taken op een duurzame en evenwichtige manier te vervullen, zodat ze zowel zorg kunnen bieden als hun eigen leven kunnen blijven leiden.

Argumenten

1.1 Het beleid draagt bij aan het langer zelfstandig wonen van inwoners in Harlingen.

Mantelzorgers spelen een cruciale rol bij het mogelijk maken van zelfstandig wonen. Door hen beter te ondersteunen, wordt bijgedragen aan de gemeentelijke ambitie om inwoners zo lang mogelijk in hun eigen omgeving te laten wonen.

1.2 Het beleid draagt bij aan het voorkomen of uitstellen van inzet van geïndiceerde zorg.

Door mantelzorgers tijdig te ondersteunen met informatie, advies en respijtzorg kunnen zij hun zorgtaken langer volhouden. Dit vermindert de kans op overbelasting en kan bijdragen

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

aan het voorkomen of uitstellen van zwaardere, geïndiceerde zorg binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Wet langdurige zorg.

1.3 Het beleid sluit aan bij landelijke ontwikkelingen en gemeentelijke beleidsdoelen.

Het mantelzorgbeleid geeft uitvoering aan landelijke kaders, zoals de Wmo, het Integraal Zorgakkoord, Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord en het Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg en sluit aan bij gemeentelijke ambities op het gebied van preventie, gezondheid en zelfredzaamheid.

1.4 Met het beleid versterkt Harlingen de samenhang in het lokale sociaal domein.

Het mantelzorgbeleid stimuleert samenwerking tussen welzijnsorganisaties, zorgaanbieders en vrijwilligersorganisaties in Harlingen, waardoor ondersteuning beter vindbaar en effectiever wordt georganiseerd.

Kanttekeningen

Niet van toepassing.

Financiën

Op dit moment kunnen alle kosten voor de niet-geïndiceerde mantelzorgondersteuning en -waardering worden gedekt uit de beschikbare middelen. De geïndiceerde ondersteuning voor mantelzorgers, zoals respijtzorg, wordt vergoed op declaratiebasis en dit budget zit in de begroting van De Dienst Noardwest-Fryslân.

De verwachte financiële inzet die nodig is voor de uitvoering van het uitvoeringsplan kan grotendeels worden opgevangen binnen de verwachte middelen vanuit het Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg (HLO) en het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Mocht in de toekomst blijken dat deze middelen onvoldoende zijn, dan zal dit tijdig gesignaleerd worden en worden de financiële consequenties voorgelegd aan de gemeenteraad.

Juridisch

Hiermee geven we uitvoering aan de verplichting vanuit de Wmo om beleid te ontwikkelen dat mantelzorgers ondersteunt bij het uitvoeren van hun zorgtaken. Dit beleid dient niet alleen te focussen op de hulp die mantelzorgers nodig hebben, maar ook op het jaarlijks tonen van waardering voor hun inzet.

Communicatie

Na instemming van de gemeenteraad wordt het nieuwe beleidsplan op www.overheid.nl gepubliceerd.

Participatie

Zowel het beleidsplan als het uitvoeringsplan is tot stand gekomen met input vanuit mantelzorgers, diverse ketenpartners en beleidsadviseurs vanuit de verschillende domeinen.

Fatale termijn

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Niet van toepassing. Het voorgaande beleidsplan kende een formele einddatum eind 2025. Het uitblijven van een direct opvolgend beleidsplan leidt niet tot risico's.

Uitvoering

Het college heeft het *Uitvoeringsplan mantelzorgondersteuning gemeente Harlingen 2026–2028* vastgesteld, onder voorbehoud van ongewijzigde vaststelling van het beleidsplan door de gemeenteraad. De uitvoering van de in het plan opgenomen acties vindt plaats in samenwerking met Connexa, het gebiedsteam en overige ketenpartners. De voortgang en resultaten worden jaarlijks geëvalueerd en via een raadsinformatiebrief met de gemeenteraad gedeeld.

Relevante documenten

Eerder genomen besluiten:	Beleidsnotitie 'Ondersteuning en waardering mantelzorgers gemeente Harlingen 2021-2025' (19 mei 2021)
Intrekken beleidsnota's:	<i>Titel(s) en tussen haakjes datum besluitvorming raad</i>
Gevolgen ander beleid:	<i>Titel(s) en tussen haakjes datum besluitvorming raad en in het kort de gevolgen</i>

Bijlagen

1. Beleidsplan mantelzorgondersteuning gemeente Harlingen 2026-2031
2. Uitvoeringsplan mantelzorgondersteuning gemeente Harlingen 2026-2028

Harlingen, 13 januari 2026

Burgemeester en wethouders van Harlingen,
de secretaris, de burgemeester,

S. van Gent

C.M. Sjerps

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Besluit van de gemeenteraad van Harlingen

Onderwerp:	Beleid mantelzorgondersteuning gemeente Harlingen 2026-2031
-------------------	---

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HARLINGEN

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 13 januari 2026

Besluit

1. Het beleidsplan mantelzorgondersteuning gemeente Harlingen 2026-2031 vast te stellen.

Besluit aangepast

--

Vastgesteld door de raad in zijn
vergadering van 4 maart 2026

, de voorzitter

, de raadsgriffier